

Nr 105.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1930 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkt 118, gjorda framställning angående ökade medel för uppehållande av serafimerlasarettets verksamhet.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 118 av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att dels för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 510,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande under samma tid av serafimerlasarettets verksamhet, dels ock för nyanskaffning av inventarier till undervisningslokaler inom serafimerlasarettet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll, sid. 307—321.

Under en följd av år har riksdagen anvisat betydande belopp för täckande av motsedda brister i serafimerlasarettets räkenskaper. I detta hänseende torde få erinras, hurusom dels 1926 års riksdag beviljat ett anslag av 317,000 kronor till beredande av ökade medel för uppehållande av lasarettets verksamhet under budgetåren 1925/1926 och 1926/1927, dels 1927 års riksdag anvisat för budgetåret 1927/1928 ett anslag av 266,250 kronor, dels ock 1928 års riksdag anvisat för budgetåret 1928/1929 ett anslag av 236,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande under samma tid av lasarettets verksamhet. För budgetåret 1929/1930 har riksdagen för ändamålet anvisat ett belopp av 360,000 kronor, varav 120,000 kronor avse de på statens andel kommande kostnaderna för förräntning och amortering av ett med Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall upptaget ombyggnadslån.

Direktionen för serafimerlasarettet har nu hemställt om anvisande för

budgetåret 1930/1931 av dels ett extra anslag av 550,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande under samma tid av lasarettets verksamhet, dels ock ett extra anslag av 20,000 kronor för nyanskaffning av inventarier till undervisningslokaler inom lasarettet.

I förstnämnda belopp å 550,000 kronor ingår ett belopp av 120,000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår, till förräntning och amortering av ombyggnadslånet. Det för själva lasarettets verksamheten erforderliga anslaget har sålunda av direktionen beräknats till 430,000 kronor eller 190,000 kronor mera än för innevarande budgetår.

Enligt en i statsrådsprotokollet återgiven tablå hava de egentliga lasarettutgifterna — vilka för budgetåret 1928/1929 uppgått till netto 1,077,891 kronor 95 öre — för budgetåret 1930/1931 beräknats till 1,394,500 kronor. Motsvarande beräkning för innevarande budgetår slutar på ett belopp av 1,017,300 kronor. Den för budgetåret 1930/1931 beräknade summan överstiger sålunda med 316,608 kronor 5 öre de faktiska utgifterna för budgetåret 1928/1929 samt med ett belopp av 377,200 kronor det för budgetåret 1929/1930 beräknade beloppet.

Vid en jämförelse mellan de faktiska utgifterna under budgetåret 1928/1929 och de beräknade utgifterna för budgetåret 1930/1931 finner man, att posterna för läkemedel, för mineralvatten, vin, is m. m., för förbandsartiklar, för tvätt och renhållning, för kläder och för fastighetens underhåll utvisa mestadels smärre minskningar under det att de övriga utvisa ökning, i regeln högst betydliga.

De största ökningarna föreligga under posterna »kosthåll», »instrument och apparater», »inventarier av andra slag» samt »löner, dyrtidstillägg, pensioner».

Nettoutgifterna för löner, dyrtidstillägg och pensioner, vilka för budgetåret 1928/1929 uppgått till 379,582 kronor 64 öre och för budgetåret 1929/1930 beräknats till 395,225 kronor, hava för budgetåret 1930/1931 beräknats till 541,500 kronor, motsvarande en ökning i förhållande till de båda närmast föregående budgetåren med 161,917 kronor 36 öre, respektive 146,275 kronor. Av denna avsevärda ökning faller endast en ringa del på avlöningar till läkare och tjänstemän ävensom på pensioner. Den ojämförligt största delen av den av direktionen beräknade ökningen i avlöningskontot avser sjukvårds- och ekonomipersonalen. Departementschefen har i detta hänseende erinrat, att, jämlikt § 20 i gällande stadga för serafimerlasarettet, direktionen äger att, i fråga om vid lasarettet anställd erforderlig ekonomi- och sjukvårdspersonal samt betjäning, förordna om deras antal samt om sätt och villkor för deras antagande och avskedande, så ock om deras åligganden och avlöningsförmåner. Direktionen beräknar till en början en kostnadsökning av 25,500 kronor för att låta den personal vid serafimerlasarettet, som för närvarande åtnjuter lägre avlöning än vid Stockholms stads sjukhus och allmänna barnbördshuset, i huvudsak erhålla motsvarande löneför-

måner som dessa. Direktionen har enligt departementschefens förmenande framburit starka skäl för detta sitt förslag, vilket jämväl blivit av statskontoret tillstyrkt, och har departementschefen funnit sig böra biträda förslaget härutinnan.

Vid framläggandet av sitt förslag till personalstat för budgetåret 1930/1931 har direktionen först gjort en beräkning av den personalökning, som av vederbörande överläkare i fråga om sjukvårdspersonal samt lasarettets direktör i fråga om övrig personal ansetts erforderlig vid full beläggning och som föranletts av å ena sidan sjukvårdens utveckling med nya behandlingsformer och ökade krav på övervakning, vård, diet o. s. v. samt å andra sidan av den om- och tillbyggda polikliniken med på grund härav motsedd ökad tillströmning i antalet hjälpsökande. Denna vid full beläggning erforderliga ökning, som beräknats till inalles 72 personer, har emellertid nu för budgetåret 1930/1931 ansetts kunna minskas med 3 sköterskor och 8 biträden eller tillhoppa 11 personer på grund av den minskade beläggningen under ombyggnadsperioden. Den beräknade ökningen för budgetåret 1930/1931 uppgår sålunda till (72—11) 61 personer. Denna personalökning beror till nära hälften, 29 av 61, därpå, att direktionen ansett sig skyldig att söka ordna så, att här ifrågavarande personal kan erhålla en helt ledig dag i veckan.

Departementschefen har i likhet med direktionen och statskontoret funnit billighetsskäl tala för att här ifrågavarande personal beredes en ledighetsdag i veckan. Dessutom torde, framhåller departementschefen vidare, det vara att befara, att det i annat fall skulle visa sig svårt för lasarettet att i konkurrens med stadens sjukhus erhålla fullt kvalificerad personal.

Den återstående ökningen sammanhänger med moderniseringen och utvecklingen av lasarettets verksamhet på så gott som alla områden. Departementschefen har funnit den sålunda ifrågasatta ökningen av personalen ofrånkomlig och tillstyrkt förslaget jämväl i denna del. Han har därvid utgått från att personal icke komme att onödigtvis anställas, men å andra sidan måste uppmärksammas, att arbetsförhållandena under ombyggnaden vore synnerligen besvärliga och medförde ökat arbete särskilt i fråga om flyttningar och rengöring, vilket gjorde att extra personal måste anlitas i minst samma utsträckning som under normala förhållanden.

Vad kostnaderna för kosthållet beträffar kommer, enligt vad som upplysts, den minskade beläggningen icke att inverka i sådan utsträckning som man med hänsyn till de angivna beläggningssiffrorna kunde vänta, emedan minskningen icke berör de medicinska avdelningarna och sålunda dietkosten, som är avsevärt dyrare än den vanliga salskosten, praktiskt sett icke påverkas. Fastmera torde man, framhåller departementschefen, här kunna räkna med någon ökning på grund av utsträckt dietbehandling. Härtill komme dels det förhållandet, att portionskostnaderna uppgjorts med ledning av de i viss mån högre värden, som gällt under första halvåret 1929, dels den i det föregående omförmälda personalökningen. Mot beräkningarna i här före-

varande avseende har departementschefen icke funnit någon anledning till erinran.

I de båda utgiftsposterna »instrument och apparater» samt »inventarier av andra slag» hava av direktionen kraftiga ökningar föreslagits eller med respektive 70,000 kronor och 85,000 kronor i förhållande till de för innevarande budgetår beräknade beloppen. Av dessa summor äro emellertid, såsom direktionen framhållit, 65,000 kronor, respektive 85,000 kronor eller sammanlagt 150,000 kronor att betrakta såsom engångsanslag; det gäller att möjliggöra nyanskaffningar i samband med ombyggnadsarbetet. Totalkostnaderna för dessa nyanskaffningar hava beräknats uppgå till i runt tal 350,000 kronor, och härav skulle sålunda 150,000 kronor eller $\frac{3}{7}$ falla på budgetåret 1930/1931. Statskontoret har framhållit, hurusom, därest anskaffningen kunde fördelas på en något längre tid än som nu syntes vara beräknad och för sagda budgetår inskränkas till omkring 30 procent, härigenom skulle vinnas en lättnad i anslaget med 50,000 kronor. Här ifrågasvarande utgifter vore, framhåller departementschefen, en ofrånkomlig följd av de stora ombyggnadsarbetena vid serafimerlasarettet. I likhet med statskontoret hölle han emellertid före, att nyanskaffningen — för nedbringande av anslagen — torde böra fördelas på en något längre tid än direktionen i sin skrivelse avsett. Departementschefen hade i sådant hänseende inhämtat följande: Om de beräknade utgifterna för ifrågasvarande nyanskaffning skulle reduceras därhän, att den på staten belöpande andelen av samma utgifter för nästkommande budgetår minskades med 40,000 kronor, borde dessa utgifter, som fördelades på underhållsdagar och på grund av avtalen med Stockholms stad och län delvis föllo på dem, minskas med 64,500 kronor samt inkomsterna från Stockholms stad och Stockholms län minskas med respektive 14,500 kronor och 10,000 kronor. I anslutning härtill skulle för nyanskaffning för nästkommande budgetår bliva tillgängligt, i stället för, som föreslagits, 150,000 kronor, ett belopp av (150,000 — 64,500) 85,500 kronor. Då, såsom tidigare framhållits, de totala kostnaderna för nyanskaffning beräknats till 350,000 kronor, måste man alltså, vid bifall till vad departementschefen nu föreslagit, räkna med en anskaffningstid av ungefär fyra år. Denna förlängning av tiden skulle han icke hava velat tillstyrka, då han väl insåge de olägenheter, som härigenom tillskyndades lasarettet, så vida han ej med hänsyn till nödvändigheten att på grund av statsfinansiella förhållanden söka begränsa utgifterna för kommande statsreglering funnit sig nödsakad nu förorda en dylik åtgärd.

Mot de övriga anslagsposterna har departementschefen icke funnit något att erinra. Till förräntning och amortering av ombyggnadslånet torde liksom innevarande budgetår få beräknas ett belopp av 120,000 kronor. Det såsom extra anslag för budgetåret 1930/1931 erforderliga beloppet skulle sålunda, vid ett bifall till vad nu föreslagits, uppgå till 510,000 kronor i stället för av direktionen äskade 550,000 kronor.

Direktionen har slutligen hemställt om ett engångsanslag av 20,000 kronor för nyanskaffning av inventarier till undervisningslokaler inom lasarettet. Häremot torde, anför departementschefen, icke vara något att erinra; enligt vad han erfarit vore detta belopp erforderligt redan för nästkommande budgetår.

Till en del äro de föreliggande anslagsäskandena föranledda av den utvidgning och modernisering av serafimerlasarettet, som med riksdagens begivande nu äger rum, och deras tillgodoseende torde vid sådant förhållande få anses ofrånkomligt. Utskottet vill dock framhålla angelägenheten av att direktionen vid såväl nyanställning av personal som vid nyanskaffning av inventarier och annan materiell ålägger sig nödig sparsamhet.

En icke ringa del av kostnadsökningen hänför sig emellertid till av direktionen tilltänkta förbättringar i personalens löne- och tjänstgöringsvillkor, avseende dels lönehöjningar, dels ock beredande åt sjukvårds- och ekonomipersonal av en ledighetsdag i veckan utöver semester. Till stöd härför har åberopats en jämförelse med de anställningsvillkor, som för motsvarande personal gällde vid Stockholms stads sjukhus och betydelsen för serafimerlasarettet av att kunna erbjuda sina befattningshavare lika goda villkor som staden, för att ej personalrekryteringen vid serafimerlasarettet måtte försvåras. Sedan utskottet närmare tagit kännedom om ifrågavarande personals löne- och tjänstgöringsförhållanden, varvid utskottet särskilt uppmärksammat, att personalen i allmänhet icke åtnjuter någon söndagsledighet, har utskottet ansett sig böra biträda förslaget även i denna del.

Utskottets
yttrande.

Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag och hemställer förty,
att riksdagen må

a) för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 510,000 kronor till beredande av ökade medel för upprätthållande under samma tid av serafimerlasarettets verksamhet;

b) för nyanskaffning av inventarier till undervisningslokaler inom serafimerlasarettet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Stockholm den 8 april 1930.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *J. L. Widell*, *O. Bergqvist*, *J. Nilsson* i Malmö, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *E. J. G. Rosén*, *N. J. M. Svensson* i Kompersmåla, *K. V. Rydén*, *E. A. Lundell*, *Oscar Olsson* och *J. G. Wallés*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *C. R. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *B. F:son Holmgren*, *J. Olofsson* i Digernäs, *S. Persson* i Fritorp, *G. Strindlund* och *P. C. Jonsson* i Eskilstuna.

Reservation:

av herrar *Rosén* och *Strindlund*.
